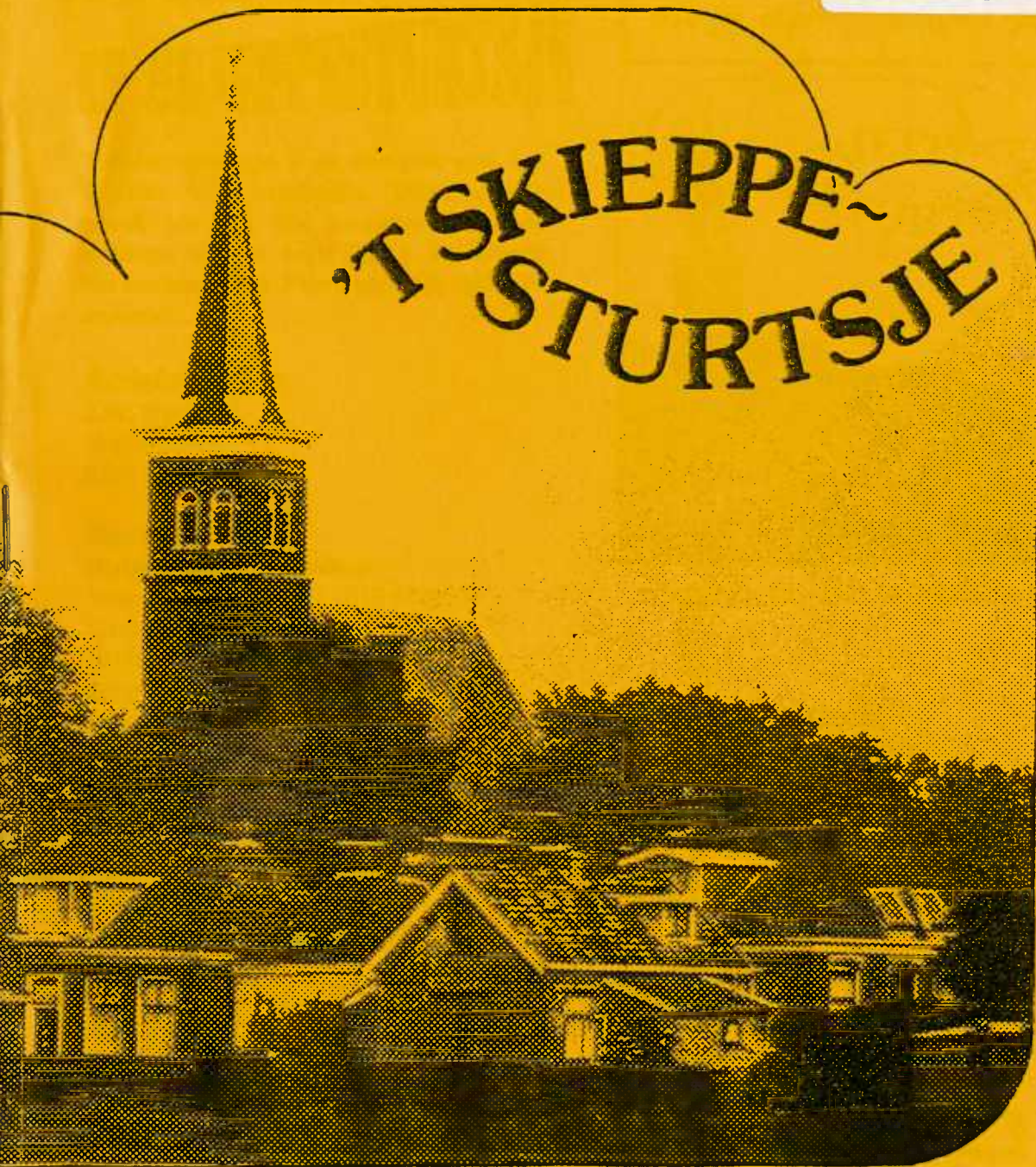

20-5-'96

'T SKIEPPE- STURTSJE

doarpskrante fan tsjerkwert e.o.

GOLDEN

IT SKIEPPESTURTSJE

't Skieppesturtsje is de doarpskrante fan Tsjerkwert en omkriten. Dizze krante wurdt hûs oan hûs besoarge troch de redaksje of oare frijwilligers. De krante kin bestean troch frijwillige bydragen fan de lêzers.

Redaksje-adres:

J.W. Nota
Waltawei 39
8765 LN Tsjerkwert

Redaksje:

Richtsje Speerstra- Bakker
Ymswâlderleane 10 (til. 0515 572635)
Gerben Wijnja
Waltawei 53 (til. 0515-579348)
Joop Nota
Waltawei 39 (til. 0515-579499)
Henk van der Zee
Waltawei 31 (til. 0515-579768)
Trudy Witteveen-Hettema
Beabuorren 1 (til. 0515-572549)

Typewurk:

Gjettje Dijkstra-Van der Veen,
Gerben Wijnja

Stinsitwurk:

Henk van der Zee

20-e jrg. nûmer 5, desimber '96

doarpskrante fan tsjerkwert e.o

Untwerp omslach:

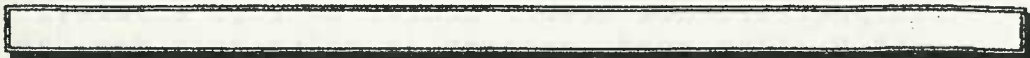
Albert van Lingen Jr., Wergea

Bankrelaasje:

Rabobank Boalsert
gironûmer fan de bank: 85.68.29
Rekeningnûmer: 3087.56.800

Bydragen kinne oermakke wurde mei fermelding fan

“bydrage 't Skieppesturtsje” en it jier dêr't it betrekking op hat.

Foarwurd fan de redaksje

Beste Tjerkwerders en andere lezers,

Voor U ligt het laatste Skieppesturtsje van 1996. Er is het afgelopen jaar weer heel wat gebeurd in Tjerkwerd en omkriten. Neem alleen maar het Waltahûs.....

Dit gebouw is van een oude tempel veranderd in een ruim-licht-modern gebouw.

De vrijwilligers hebben heel wat afgeklust.

Ze begonnen om 19.00 uur en om 22.00 uur zetten we er een punt achter. We zaten gezellig even na en zo kwamen er ook heel wat verhalen ter tafel.

We kennen nu ondertussen bijna alle oude en nieuwe dorpsgenoten.

Op 21 december "sil it heve", dan is de opening van het geheel nieuwe Waltahûs.

Dank aan alle vrijwilligers die allemaal geweldig hebben meegeholpen. Zonder hen was het echt niet gelukt.

Na een briefwisseling en gesprekken met de heren Sjoerdsma en Hilarides van de Provincie in 1993, hebben we eindelijk "ons" 70 km. bord met electrisch snelheidsbeheersingssysteem gekregen.

Hopelijk is de kruising nabij Tjerkwerd zo wat veiliger geworden.

De aktie Roemenie roept is, bij het maken van deze Skieppesturt ook alweer achter de rug. Hopelijk hebt U allen goed gegeven in welke vorm dan ook.

Alle zieke mensen in ons dorp wensen we kracht en sterkte. Voor velen van U zijn er het afgelopen jaar vrolijke en misschien ook droevige dingen gebeurd. We denken hier op het einde van het jaar toch vaak aan terug. Maar we gaan vol goede moed het nieuwe 1997 in.

We wensen U allen een heel goed en gezond 1997.

Namens de redactie van het Skieppesturtsje:

Trudy Witteveen.

Stichting Doarpshûs "It Waltahûs"

Geachte dorpsgenoten,

Als jullie dit stukje lezen hebben jullie de uitnodiging voor de heropening van ons dorpshuis al in huis.

Wij zijn een dikke 1½ jaar met de verbouwing bezig geweest, maar het resultaat mag er ook zijn. Het is een prachtig dorpshuis geworden en laten wij er met z'n allen voor zorgen dat dit ook zo blijft. Aan een ieder: BEDANKT.

Vanaf 1 januari 1997 gaat het dorpshuis weer "normaal" draaien, maar wel met een wijziging in het bestuur. Jeannet Volbeda gaat ons verlaten en haar plaats wordt ingenomen door Joke Schukken.

Maar..... wij gaan nu eerst op feestelijke wijze de heropening op 21 december a.s. vieren.

Tot ziens op 21 december 1996.

Stichting Doarpshûs It Waltahûs.

Parodialoop herrijst uit de as

AISE BOUMA zegeviert in elfde editie van Tjerkwerder trimloop

Aise Bouma uit Skuzum heeft op zondagmiddag 17 november de elfde editie van de Parodialoop op zijn naam geschreven. De trimmer ondervond in waterkoude en winderige omstandigheden weinig tegenstand en legde het 7,7 kilometer lange parcours Tjerkwerd-Parrega-Dedgum-Tjerkwerd af in een tijd van 29 minuten en 59 seconden. Jan Blanksma "schoot" de trimmers om 14.05 uur weg bij Et Waltahûs.

Bouma, een ervaren loper, nam vrijwel van meet af aan de kop en stond die niet meer af. Alleen de jonge Jolt van Buren uit Tjerkwerd kon eninge tijd meegaan met het tempo van de Skuzumer. Van Buren kreeg halverwege echter een afgrijselijke tik van de man met de hamer en finishte kotsend en gedesillusionneerd als achtste. Verrassend was de gedeelde tweede plaats van Simon en Jan Jellema (beide uit Sneek). Met een tijd van 32.54 vormden ze echter geen enkele bedreiging voor Bouma.

Bij de dames schreef Tineke Schukken de loop voor de tweede maal in successie op haar naam met een tijd van 35 minuten en 22 seconden. De verborgen tussensprint (de zevende loper die door Parrega kwam, kreeg deze prijs) was voor Rob van der Haar uit Sneek.

Ten opzichte van eerdere edities was de winnende tijd van Bouma een matige. Het record van de trimloop staat nog altijd op naam van Gerrit Wijngaarden. In 1991 noteerde de man uit Tjerkwerd

een tijd van 26 minuten en 16 seconden. Wijngaarden schittert sindsdien echter al jaren door afwezigheid. Titilverdediger Bertus van der Veen uit Bolsward (winnaar in 1993 en 1994) moest ditmaal vanwege een voetbalwedstrijd verstek laten gaan.

In totaal deed slechts een kleine vijftien trimmers mee aan de Parodialoop. Dat is in vergelijking met voorgaande edities ietwat minder. De slechte weersomstandigheden en de geringe publiciteit voorafgaande aan het evenement speelden daarin mee. Na afloop reikte Broer Feenstra de prijzen uit en werd er door deelnemers en publiek gezellig nagekaart in It Waltahûs.

De Parodialoop, ooit een geroemde klassieker met gerenommeerde deelnemers en veel publieke belangstelling, werd vorig jaar niet gelopen. Onder impulsen van enthousiaste dorpsbewoners werd de trimloop dit jaar toch weer leven in geblazen. De organisatie heeft ambitieuze plannen om de loop zijn oude glans terug te geven. "Onze trimloop wordt in 1997 weer in het voorjaar gehouden. We zijn ervan overtuigd dat het mooie weer dan meer deelnemers en een sterkere bezetting oplevert", aldus de organisatoren Jaap van Lingen en Broer Feenstra.

Eindstand PARODIA-loop 1996:

1.	Aise Bouma (Skuzum)	29 min.en 59 sec.
2.	Jan Jellema (Sneek)	32.54
	Simon Jellema (Sneek)	32.54
4.	Dickie v.d. Werf (Bolsward)	33.22
5.	Broer Feenstra (Dronrijp)	34.54
6.	Jacob Hofstra	35.03
7.	Jan v.d. Zweep (Sneek)	35.20
8.	Jolt van Buren (winnaar jeugd)	35.22
9.	Frans Mulder (Harich)	35.30
10.	Sieco Postma	35.35

11. Tineke Schukken (winnaar dames)	35.36
12. Rob v.d. Haar (Sneek)	35.41
13. Rinnie Jellema (Sneek)	36.03

In vergelijking tot andere jaren werd er ditmaal door alle deelnemers erg snel gelopen. De tijden lagen dan ook dichter bijelkaar dan ooit.

Ga zo door trimmers!

De volgende editie (1997) wordt in het voorjaar gehouden. Dat wordt in de maand april of mei, dus mensen: begin maar vast te oefenen.

Tot slot een woord van dank aan de sponsors Meinze Bakker en Ië Waltahûs van de loop.

Beste Mensen,

Na een periode van terugvallen en weer opstaan, hoop ik dat het een tijd goed met mij zal gaan. Langs deze weg willen we iedereen bedanken voor de belangstelling die we de afgelopen tijd mochten ontvangen, op welke manier dan ook.

Tevens willen we van de gelegenheid gebruik maken iedereen een goed en gezond 1997 toe te wensen.

Met vriendelijke groet,
Willem, Reinie en kinderen
Sylroede 15
Tjerkwerd.

Doarpsliet foar Tsjerkwert

Wize: Waterval

Tsjerkwert.

Ik wenje yn Tsjerkwert, in doarp'k oan de feart
't Is mar in lyts plakje groun:
In skoalle, wat huzen, in tsjerke, in toer.
Dochs is myn hert hjir forbûn.

Leafde en leed gean ek hjir hân yn hân
minsken, dy komme en gean.
't Libben foroaret, de tiid fljocht foarby
Mar Tsjerkwert bliuwt dochs bestean.

Tsjerkwert, myn doarpke, myn hert is by dy:
Mocht ik dy ea forlitte
Fier, fan dyn greiden, dyn hynders en kij,
'k Sil dy dochs nea forjitte.
't Plak der't wy altiid boarten as bern
Tsjerkwert, oan dy ha'k myn herte ferlern.
Tsjerkwert myn doarp, wer't lot my ek fiert.
Dy sil ik nea forjitte.

Dit fers is makke troch Wisse Postma, skoalmaster
yn Amsterdam, berne op Ymswâlde.
It is foar it earst songen trocht de bern fan
Jan Postma en Jiskje Bakker doe't die 25 jier
troud wiene.

Mei grut respekt foar de Tsjerkwerters!!

Hertlike groetnissen fan Klas Postma,
in tante fan Jan en Hiltsje út Wûns.

*** Opbrengst collectes ***

25 JAAR NEDERLANDSE BRANDWONDEN STICHTING COLLECTE

Opbrengst

In de week van 27 oktober t/m 2 november 1996 kwamen de collectanten weer langs vele deuren in Tjerkwerd.

Met elkaar brachten zij het mooie bedrag van f. 297,50 bijeen voor de doelstellingen van de Nederlandse Brandwonden Stichting.

Mede namens de plaatselijke collecte-organisator dankt de Nederlandse Brandwonden Stichting haar collectanten en de gulle gevers in Tjerkwerd.

Besteding

Met de opbrengst kan de Nederlandse Brandwonden Stichting verder werken aan realisering van haar doelstellingen: verbetering van de behandeling van brandwondpatiënten, wetenschappelijk onderzoek, het voorkomen van brandwonden en het in stand houden van de huidbank.

Het geld zal ook worden gebruikt om nieuwe uitdagingen te bekostigen, zoals het voorkómen en beperken van littekenweefsel. Voorts wordt onderzocht welke behoefte er is aan ondersteuning en begeleiding van de talloze patiënten die, naast blijvende lichamelijke gevolgen, ook psychische problemen overhielden aan hun brandwondenongeval.

ORANJEVERENIGING

Het heeft even geduurd maar hier zijn toch de uitslagen en afstanden van de ballonwedstrijd van 30 april jl..

De verste ballon was van Renske Hylkema deze kwam in Uithuizen en heeft een afstand van 116,8 km. afgelegd. Laura van der Zee en Rein Heeringa hebben een gedeelte 2e, 3e plaats gekregen hun ballon kwam in Warfum en hebben een afstand van 114,9 km afgelegd.

4e Carljne Balkema, haar ballon kwam in Eenrum terecht 112,2 km. ver.

5e Age Gietema, zijn ballon kwam in Leens, 83,4 km ver. 6e Hielke Hielkema, zijn ballon kwam in Westergeest 63,1 km. ver weg.

7e Froukje Walsma, haar ballon kwam in Giekerk en dat is 40,9 km. ver.

Jullie allemaal gefeliciteerd en een prijsje komt nog naar jullie toe.

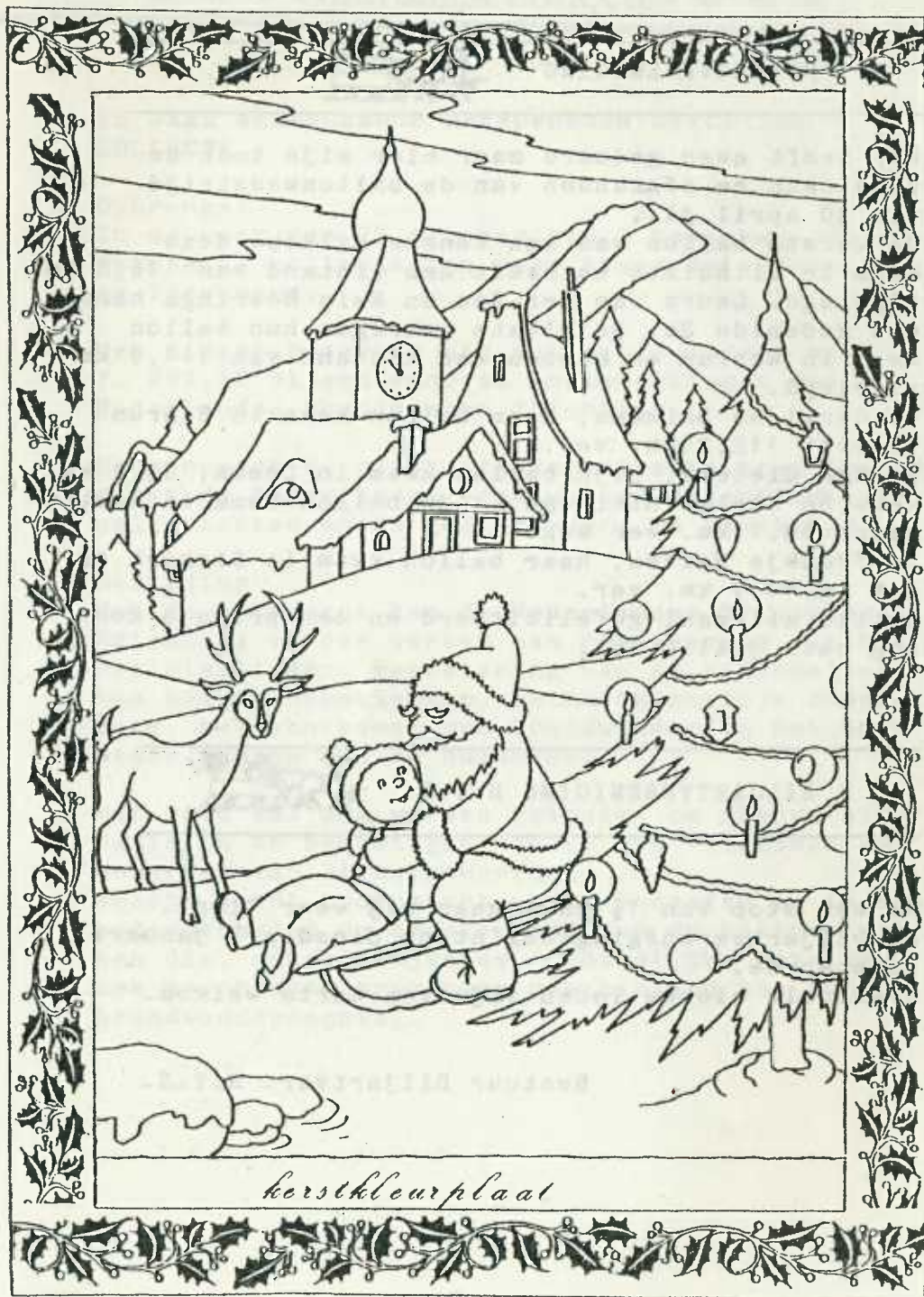
BILJARTVERENIGING H.T.S.

Na een stop van 1½ jaar gaan wij weer "los". De biljartvereniging begint op dinsdag 7 januari aanstaande.

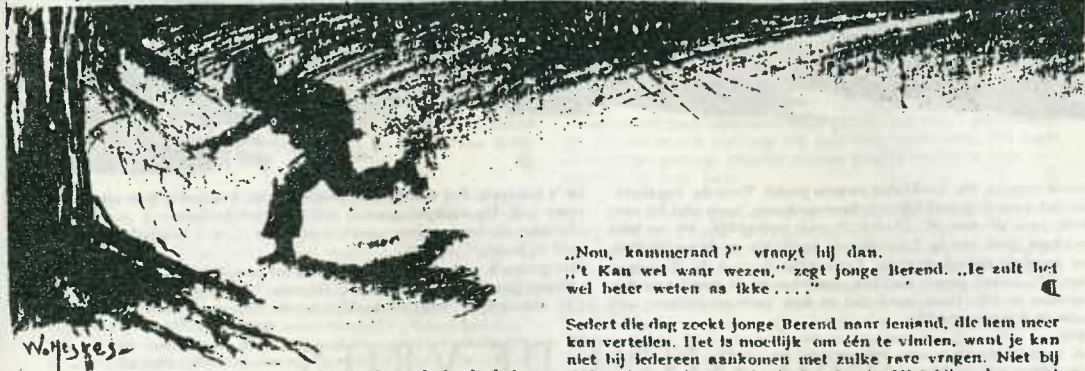
Eventuele nieuwe leden zijn van harte welkom.

Bestuur Biljartver. H.T.S.

kerstkleurplaat

ALS DE DIEREN SPREKEN

W. H. J. G. S.

OUDE Berend heeft het verzekerd: „Bij ons, hier in Drente, daar kunnen de dieren praten in Midwinternacht.”

Hij zit bij boer Wapsee in de schuur zijn koffie te drukken, als hij dat vertelt, plat op de deel, de kromme rug tegen het stal-schot: hij knuucht nog wel eens wat om op de boerderij, als er het een of ander karweitje is.

Jonge Berend zit vóór hem op het gelotste stro en knuwt pantelbeenen. Zijn vader, Albert Bartels, is vast arbeider bij boer Wapsee, daarom mag hij hier ook komen. En als oude Berend er is, dan helpt hij hem met het werk, voor paardeboenen en verhalen.

Zij rusten uit. Twee arbeiders van zeven en van zeventig jaar. De hond ligt tusschen hen en kijkt van den één op den ander. Hij smijdt zo minachtend, als jonge Berend hem een paardehoon voorhoudt en kijkt zo menselijk snu; daardoor krijgen ze 't er over, of de dieren verstand hebben.

„Je kunt mij gerust geloven,” zegt oude Berend, „in Midwinternacht, dan kunnen ze praten; maar je moet er natuurlijk oor voor hebben, om het te verstaan. Als de klokke twaalf slaat, dan begint de hant. „Kien-de-ke ge-hó-ó-ren!” kraait de hant. De koe antwoordt hem. „Boe-boe, waar, waar?” ... vrangt de koe, maar het schaaft, dat weet er het meeste van, want dat is er bij geweest indertijd, toen 't gebeurde in de stal. „In Be-ét-le-hen!” zegt het schaaft. Nou, meer tijd hebben ze dan meestal niet, want bij de laatste sloeg hebben ze heur praatvermogen weer verloren zal 'k maar zeggen. Wie weet wat men anders nog horen kan. ...”

Jonge Berend kijkt verschrikt en ongelovig. „Leugenbaal!” zegt hij, om zijn ouden vriend te beproeven. „Ja, mijn jong, het geveel kan 'k jou ook niet geven,” zegt de oude met een zucht. Hij smijdt het dik uit zijn knuemetje zeer beslist over de dorsvloer en bergt zijn pulm, die hij bewaard heeft op de haverkist, weer zorgvuldig in zijn ingevallen mond. Knuwend en steunend werkt hij zich op en schikt het atro terecht.

„Ik heb het al van mijn vader,” zegt hij, „en die loog nooit. Is het zo onmogelijk? Ze kunt het mekaar toch best van ouder op onder overpraat hebben? Je weet nog niet, wat de beesten kunnen, mijn jong! Je bent nog maar zo'n kiek-out-de-dop. ...”

Hij zucht zijn dorsstok. Als hij die gevonden heeft, praant hij weer:

„Je leert toch uit de Bijbel op schole? Heb je dan nooit van de ezel van Bileam hoord? Die kon toch ook praten?”

Die oude Berend tocht! Zijn witte wenkbrauwen hangen als gordijntjes voor zijn ogen, daar gluiert hij vragend onderdoor. Hij heeft een bochel van het werken op het land, hij staat gebogen en zijn benen zijn zo krom als dorsstokken. 't Is een vrangteken, die oude Berend. Zo hebben het werk en het leven hem gemaukt. „Waarom?” vrangt hij, zonder woorden, „waarom geloof je mij niet?”

Ja, als het in de Bijbel staat. ...

De dorsstok doet drie slagen. Ho, oude Berend moet eerst in zijn handen spugen.

„Nou, kammeraad?” vrangt hij dan.

„'t Kan wel waar wezen,” zegt jonge Berend. „Je zult het wel beter weten as ikke. ...”

Selert die dag zoekt jonge Berend naar iemand, die hem meer kan vertellen. Het is moedlijk om één te vinden, want je kan niet bij iedereen aankomen met zulke rare vragen. Niet bij andere jongens, want die lachen je uit. Niet bij vader, want die snauwt je af. Niet bij moeder Geesse, want die heeft geen tijd. Vooral de laatste weken niet. Ze wordt te kort van adem, zegt ze, ze kan zo gord niet meer voort als anders.

Maar op een Zaterdagavond in December komt Bartje en blijft de Zondag ook. Die is nou hoerrenkercht in Hunzeloo en als zijn kleren kapot zijn, komt hij eens overwaaien. Aan Bartje kun je gerust zo iets vragen, die is te vertrouwen.

Bartje weet er ook niet veel van. Hij heeft ook wel eens zo'n verhuul gehoord, maar dat was toch anders, dat gebeurde niet in Midwinternacht. Dat gebeurde in de nacht van oud op nieuw. Daar moet in de buurt van Hunzeloo een boer woond hebben, die hoorde zijn elgen dood aankondigen door 't vee. Het vee kan in de oude jaars nacht waazeggen. Ten minste, dat willen de mensen mekaar wel eens wijsninken. Die boer, die moest waken bij een koe, — vertelde Bartje, — en toen hoorde hij dat die zeggen tegen het peerd: „Da's ook wat, dat je nou in 't komende jaar den hant naar 't kerkhof moet rijden.”

„Ja,” zei 't peerd, „maar 't is nog geen Met. ...”

Toen verkocht de boer zijn zwarte peerd, heel wijd weg. Hij wou zorgen, dat het geen gelijk kreeg. Maar wat gebeurt er, jong? ... Die boer, die dat peerd gekocht had, die ging over de kop. — Wat was dat? — Ja, dat was zoveel, als dat hij geen geld meer had, maar wel schuiden, toen moest zijn hele boel verkocht worden op een boelgong. Het peerd, dat werde verhandeld en verkwaanseld en op een dag, op de markt, kocht de buurtman-van-den-boer, van den ongeluksboer zal

„Je leert toch uit de Bijbel op schole? Heb je dan nooit van de ezel van Bileam hoord? Die kon toch ook praten?”

'k maar zeggen, die kocht dat zwarte peerd. Toen de ongeluksboer dat zwarte peerd bij zijn buurman zag, toen viel hij van schrik van de kar af. Onder 't rad natuurlijk, en meteen morsloot. Dat was in 't laatste van April. En op de eerste Mei, toen werd de man begraven. En omdat ze voor de lijkwagen maar één zwart peerd hadden, huurden ze 't peerd van den buurman er bij. Toen werd dat er ook voor gespannen, net zo als de koe voorspel hadde.

Dat vertelt Bartje.

Maar hij zegt er bij:

„Laat je maar niks

wijs maken, hoor Berend! Het bent allemaal praatjes van niks, nien jong. Zo hebben ze mij er ook vroeger wel eens tussen willen nemen.“ „Maar oude Berend geloofde het toch!“ verzekert de kleine „Oude Berend is niet wijzer,“ zegt Bartje heesht. „Die vertelt zoveel gekke dingen. Oude Berend heeft één van de vijf uit hekeplukken, gelooft dat maar van mij.“

„Ik Kan wel waar wezen,“ zegt jonge Berend. „Ik zult het wel beter weten als like...“

En ondertussen weet hij nog niet, wat hij er van denken moet. Hij laat het nu maar zo. Hij legt het raaisel bij zich neer, als zoveel andere en denkt er niet meer over. Maar nu en dan, bij het lezen van een versje over het Kindeke van Bèthlehem of als de hant naar hem kulpoelt met zijn kop op zij, dan wil zijn hart weer geloven, wat zijn verstand ontkent.

„De wonderen bent de wereld nog niet uit,“ zegt oude Berend vaak.

„Ik Kan wel waar wezen!“

Het gebeurt op een avond, als jonge Berend bij Wapze in de stal is, onder 't melken, dat vader door Egbert, Berends oudere broertje, naar huis geroepen wordt.

„Dadelijk thuis komen bij moeder.“ En de boer komt bij jonge Berend staan.

„Jong,“ zegt hij, „wat dunkt jou, je bent hier zoveel op de boerderij, ik zou 't best eens aardig vinden, als je hier eens bleven eten en slapen vannacht...“

Hij lacht slim en aanmoedigend. Maar Berends mond zakt open van verbaazing.

„Meen je dat, Wapze?“

„Wel zeker, dat zou best eens kunnen. En waarom nou dadelijk vanavond niet? Joue vader en moeder zullen het best goed vinden. Nou? ...“

„Nou, graag Wapze!“

„Afgesproken,“ zegt de boer. „Dan moest je hier maar blijven. Wat dunkt je, als wij Wiebe en Kneels ook eens lieten halen?“ Daar is Berend tegen. Wiebe en Kneels, dat zijn twee jongens van moeder Gease, die zij meegebracht heeft, toen zij niet vader trouwde. Ze zijn dik en lui, ze durven niks en ze klikken. Neé, dat is niets gedaan.

Maar vóór Berend zijn bezwaren in kan brengen, komen ze de stal inslenteren, zonder een woord en staan verlegen te grijnzen. Het was zeker al afgesproken, dat vader ze sturen zou. En even later, daar heb je de zusjes ook nog. Alleen, dan moet Berend dat maar nemen zoals 't is. In elk geval mag hij vanavond eten als een tursteke. En lekker, man! Broul met spek en brood niet gebakken bloedworst. En elk een el! Wie zou gedacht hebben dat er mensen bestonden, die zoveel lekkers in huis hadden!

Aan tafel wordt er ook over gepraat waar de jongens slapen moeten.

In 't hooivak, dat wordt afgesproken. Een beddestee is er niet meer vrij. De meisjes moeten ook een atee hebben.

Harmke, de boerendienstknecht, is er tegen. „In 't hooivak is 't veel te koud,“ zegt zij.

Het gesprek van grote mensen is soms moeilijk te volgen.

„Komt joen jongen vanavond, Harmke?“ vraagt de boer.

„Ja natuurlijk,“ zegt de knecht, „het is toch zoveel als Zaterdagavond!“

„Ga dan maar in 't

stookklokke, Harmke!“

„Dank jou wel,“ ant-

woordt Harmke, „daar

is 't mij te koud!“ Wapze lacht. „Ik dacht,“ zegt hij langzaam, „dat je op zo'n avond al warm waart van jou zelf!“

De knecht hromt wat en wordt rood. Vrouw Wapze schaterl. En de zusjes lachen ook een beetje. Maar Berend begrijpt er niets van.

In 't hooivak, zo blijft het. Harmke zal er dekens in brengen. Maar eerst mogen ze nog een uur op het ganzebord spelen.

De boer doet ook mee. De ernstige, stijve Wapze is vanavond net een jongen van hun jaren.

Vrouw Wapze is nitgegaan.

Om een uur of acht worden de jongens door Harmke in 't hooi gebracht. Ze mogen hun kleren aanhouden. De knecht brengt een peluw voor hun hoofden, dekt ze onder de paarde-dekens en stopt het hooi warm achter hun rug. Maar gezicht tijdens dit beredderen, staat atrak en bezorgd.

„Slap je altijd goed door?“ vraagt ze. „Of word je 's nachts ook wel eens wakker?“

Neen, ze slapen altijd als marmotten.

„Dan is 't goed,“ zegt Harmke. Ze neemt de lantaarn en gaat weg. Berend ligt naast het schot. Hij ziet haar door een kier in de stal. Zij schurft er wat rond met de lantaarn en een oude leuningstoel, daar kon ze zeker geen plaats voor vinden. Wat doet ze ook met een stoel in de stal? ...

De koelen kijken rustig en dom in het licht. Ze staan met de koppen naar Berend. Ze lerkannen. Eén, de rooibonte, zucht als een mens en schurft ongeduldig zijn kop langs de paal. Waarom laat die Harmke ons niet met rust? ... Je zou er op zweren dat hij zo iets bedoelt. Alleen het praten mankeert hem. Er is iets geweest, een gevoel van blijde verwachting, dat heeft Berend de hele dag vergezeld, maar hij heeft het vergeten door de grote verrassing van het mogen eten en slapen bij den boer. In dit ogenblik komt het sterker terug: Morgen is het Kerstfeest. En meteen gaat zijn hart aan het bonzen: morgen is het Kerstfeest en hij, hij slaapt naast de koelen. Nou zal hij kunnen weten, wat waarheid is: of ze kunnen praten bij de klok van mikkernacht!

Daar gaat hij voor overred zittén. Hij loert door de kier, „Harmke! ... Harmke!“ ...

„Wat is er nou nog?“ bromt de knecht.

„Harmke, wandeer is het Kerstnacht, nou of mörtennacht?“

„Nou,“ zegt Harmke, „of straks, liever gezegd. Nou is 't nog maar avond!“

„Pijn,“ zegt Berend. En in zijn opwindning vergeet hij om zijn geheim te bewaren.

„Dan kunnen de dieren praten, hè Harmke?“

„Je bent niet goed wies,“ meent Harmke. „Wel te rusten. Ogen dicht. En pas op, dat ik jou niet meer hore!“

Harmke loopt de schuur door en haar achaduw, door de slingerende lantaarn, springt mee langs het dak. Een deur slaat. Stilte. Duisternis.

Nu komt het sijn, tere licht van de maan zweven door de

hulst-ronde raampjes. Vege, wonderlijke gestalten treden naar voren. Er knorrt en tikt wat in de hanebakken. Er sluipt iets, bijna onhoorbaar, over de deel. Berend voelt de tegenwoordigheid van geluimzinnige wezens. Hij griezelt, maar hij wil toch wakker blijven, hij spent zijn ogen open. Een ketting in de stal rinkelt zacht. Een koe neurst. Nu wordt allen, ook het vreemde, waarschijnlijk. Een bundel minneralen valt door het dak, een lichte weg naar de hemel. Lange zo'n weg zijn de engelen gedaante in de nacht. Jozef en Maria gaan door het land en zoeken de stal, waar het Kindeke geboren zal worden.

Berend loopt met hen mee. Hij wil er bij zijn, als de Helland is geboren. Hij is een herdersjongen uit de velden van Bethlehem.

In deze heilige nacht gebeurt het wonder.

Als Berend wakker schrikt, weet hij zeker, dat hij een stem heeft gehoord, die hem riep. Hij zit recht op, hij wrijft in zijn ogen en staart in de nacht. Waar is hij? In de stal van Bethlehem? In de schuur van Wapse? Nu is het Kerstnacht! Het licht is nog sterker geworden. Een zilveren glans ligt op de wanden. Een hond huult ergens in het veld, een weemoedige roep. In het huis koert de duif: „Roe-e-koe! . . . uh. . . Roe-e-koe! . . . uh. . .” met een zacht nageluid, diep in zijn keel, alsof hij zich bezint op een verhaal. Uh. . . uh heb je wat te vertellen. . . uh. . . hoe is 't ook weer? . . . Berend geest en laat zich weer vallen in het hooi. Met slaat de klok. Een ketting rammet. De varkens knorren en wroeten in het stro. Er bonst iets tegen het schot.

Daar is een stem, eerst gedempt, dan luid. Waarom rinkelt die koeketting nu zo? . . .

„Klent is geboren,” zegt de stem.

„Waar? . . .” vraagt een ander.

En het antwoord komt duidelijk door de stilte van de nacht:

„Hier vlak naast, bij Albert Bartels en Geesse. Daar hebben ze nou drie soorten van kinder. . .”

In de stilte, die volgt, stommelt een koe overleind en loelt hees en onrustig. . .

Maar Berend is al van het hooi gegleden en sluipt hijgend over de deel naar de deur.

Hij zoekt sladderend de grendel, hij wil achtereenvolgens, maar er komt geen geluid uit zijn droge keel. Koude rillingen gaan over zijn rug, de angst zakt zwaar in zijn beenen. Hij werpt zich tegen de deur, hij stort zich naar buiten. . . op kousevoeten rent hij door de sneeuw. Boze machten zitten hem op de helen, een zwarte grijppland met koude, wrede vingers is aldoor vlak achter zijn rug.

Hij komt zelfs bij huis niet tot bezinning. Hij ruikt achtereenvolgens de deur open — die is niet gegrendeld — en rent over de drempel. Verwilderd staat hij een ogenblik, dan schiet hij als een kat onder de tafel.

„Men grote griezelt, wat zullen wij nou hebben. . . .”

Vader Bartels bukt zich en trekt aan een spartelend heen een klein, kermend jongetje te voorschijn.

„Wel, alle mensen, dā's onze Berend,” zegt hij. „Wat zullen wij nou beleven in vredesnaam? Geef antwoord!”

Berend huult door. Daarom krijgt hij, om te kalmeren, een paar stevige tikken op zijn hris. Dat helpt werkelijk. Het jammeren gaat over in slikken. Berend kijkt met natte ogen rond, hij ziet vrouw Wapse staan en vader, hij ziet het hoofd van moeder Geesse op het kussen in de bedstee en hij snuffelt, want hij ruikt een vreemde lucht; hij merkt, dat hier iets bijzonders moet zijn.

„Voortuit,” dringt vader, „komt er nog wat. . . .?”

En Berend, door zijn nasnikken heen vraagt: „Is. . . is. . . is hier het kind van Bethlehem geboren?”

Dat was een vergissing van hem. Hij weet nu wel beter, hij is in zijn eigen huis.

Vrouw Wapse licht hem in.

„Je hebt een broertje 'kregen,” zegt ze.

„Dan is het toch waar!” . . .

„Wat is waar?”

„Dat de dieren praten kunnen,” zegt Berend.

„Hij slaapt nog,” meent vader.

„Wat kom je hier doen? Waarom lig je niet in 't hooi?”

„Nou,” antwoordt Berend, „dat vertel ik jou ja. De keelen licht mij verteld, dat hier een kleintje geboren was. . . .”

Maar hij brengt het ze niet aan het verstand. Ze begrijpen er niets van. Berend mag even het broertje zien, dan moet hij na de weerlicht weer in zijn nest teruggaan.

Een langwerpig pak, waaruit aan de bovenkant een kaal hoofd steekt, dat is het nieuwe broertje. Een gezichtje, rood en gerimpeld en ietlijk, het lijkt het gezicht van oude Berend wel.

„Daar wordt joen boterham weer wat dunner van,” zegt vader. Ja, Berend is ook niet erg blij met deze verrassing. Hij heeft al broertjes genoeg. Moeder Geesse bracht verleden jaar vier tegelijk in hun huis.

Aan vaders hand gaat hij terug door de Kerstnacht, daarom is hij niet meer bang. Hij sloft, hij leeft van den een of ander een paar klompen aangeschoten in de schuur, ze zijn hem veel te groot, maar nu merkt vader toch lekker niet, dat hij op zijn kousen door de sneeuw is gegaan. De sneeuw kraakt. Miljoenen kristalletjes schitteren. Het vriest. Als ze nou, in de vacatie, nog eens op schaatsen mochten kouen. . . . Blij de schuur, in het maanlicht, staat Harmke, de melk, met een man. Berend kent hem niet. Harmke vraagt hem, Berend, het hemd van 't lijf, maar hij vertelt niets meer. Ze geloven hem toch niet en hij verlangt naar zijn bed.

Daarom vertelt

vader. Ze heb-

ben schik om

zijn verhaal,

alle drie.

Laat ze

maar

lachen.

Hij

nes-

Harmke loopt de schuur door en haar schaduw, door de slingerende lantaarn, springt mee langs het dak.

telt zich belagelijk mast de broers in het hooi, naast die suffers, die door alles heen slapen. Hij voelt zich groot, hij weet, wat zij niet weten. Dat de dieren praten kunnen en dat ze weer een broertje gekregen hebben.

Maar de Helland is ook geboren, niet nu in deze nacht, maar toch in net zo'n nacht, lang geleden. In Bethlehem! zei het schape. Dat was er hij geweest.

Berend huivert. Hij knuffelt zich weg in het geurende hooi en knijpt zijn ogen dicht.

Morgen is het Kersteest.

Ut de âlde doaze (3)

Molkride is in bannich libben

Der binne fan dy beroppen dy't net altiten like maklik út te oefenjen binne. Foaral jierren fertyn hienen tal fan ambachten harren beheinings. Alles moast mei de hân sadat der in protte oankaam op de kundigens en krêft fan de wurkman. Lju dy't by de dyk wiene hienen harren eigen problemen. De bakkersfeint bygelyks sette mei syn fyts de buorren troch, mar moast ek einen it lân yn. En as der dan fan in boerinne te hearen krige dat der nog in pakje brea komme moast dan hie er dat mar te dwaan, waar of gjin waar.

By Gerrit Mulder kamen wy in âld ferhaal tsjin oer it molkriden yn earder tiid. Haadpersoanen binne heit en soan Van der Wal út Dedgum dy't tegearre mear as in heale ieuw it molkriden tusken Dedgum en Boalsert fersoarge hawwe. Yn 1937 kaam der in wein oan te pas en de trekker datearret fan 1950.

Wat koe it waar tekear gean. Net altiten wie it in rit om te genietsjen fan de natoerrykdom om Tsjerkwert hinne. As yn de hjerst de paden glysterich waarden en rein- en heilbuoien it gea tamtearren dan stjoerde gjin boer syn hûn der út, mar it wurk by de dyk gyng troch. By't winter koenen de diken al sa min wêze en net te ferjitten de houten brêgen. Sa'n minne tiid stie Van der Wal noch klear by. In sjoernalist fan "fries mozaiek" lei it yn 19? foar de krante fêst.

It hynder kneppele by de brêge del

"It wie yn 'e oarloch. De klapbrêge yn Tsjerkwert hiense doe apelhout op slein, oars wie der net. Winterdeis koe dy brêge goed glêd wêze. Ik gyng der op in moarntiid mei it span by op en kneppele my net ien fan de hynders by dy brêge del. Ik snijde gau de silen troch en plomp, dêr gyng er yn é trekfeart. Hy swom ûnder de

brêge troch en doe werom. Ik mei it oare hynder by de feart lâns en hy swom dy moai achternei. By in reidpôle klaude er by de wâl op. Mar ik ha dat hynder nei dy tiid noait wer yn it span oer de brêge krije kind. Hy moast der altyd foar wei en der apart oer brocht wurde."

Melkrijder Douwe van der Wal uit Dedgum heeft zo het een en ander meegemaakt. Een dikke dertig jaar geleden nam hij de rit naar Hollandia in Bolsward van heit Richolt over. Richolt van der Wal, nu 84, had het zo'n 25 jaar gedaan. Meer dan een halve eeuw dus zijn vader en zoon Van der wal bij de weg geweest. Na Zaterdag aanstaande is het afgelopen. Douwe van der Wal (54) houdt er mee op. De melkrit is de laatste jaren steeds kleiner geworden vanwege de tankmelkerij. Bovendien heeft

Douwe van der Wal thuis nog elf koeien en daar is hij wel mee besteld.

• *Bannich*

"Hwat sille wy it nou moai krije," zegt z'n vrouw. *"Hy hat it altiten sa bannich hawn. Mar hy hat nooit klage, hy is o sa'n tefreden man"*. Ze hebben al die jaren twee keer een week vakantie gehad. Ze zijn toen zelfs van huis geweest, naar Brabant en Drenthe. Voor de rest is het altijd werken geweest, van 's morgens vroeg

tot 's avonds laat. 's Morgens vijf uur opstaan en eerst de eigen beesten verzorgen, om een uur of zeven haastig een hapje eten en dan de streek op. De rit duurt een uur of drie, zodat het tien uur wordt voordat Douwe van der Wal weer thuis is. En daar wacht dan het werk op de boerderij. In de zomermaanden komt er na zessen 's avonds nog een rit bij, die twee uren duurt. En dat is zo ruim dertig jaar lang zeven dagen per week gegaan. Maar de wekelijkse repetitie-avond van het muziekkorps in Parrega heeft Douwe van der Wal zelden gemist. Hoe laat het ook werd met de melkrit en hoe koud het ook was, tegen achten nam hij de bas op de nek en fietste naar Parrega. Pas de laatste jaren neemt hij de auto.

● *Melktanks*

Hij had de laatste jaren nog tien boeren; vijf jaar geleden waren

er nog zestien. Door sanering en de aanschaf van melktanks is het langzaam minder geworden. In de komende zomer gaan opnieuw twee boeren over op tankmelken en toen Douwe van der Wal dat hoorde, vond hij de tijd gekomen om er mee op te houden.

Hij is begonnen met een span paarden voor de wagen met ijzeren hoepels. Er konden 45 bussen op. In 1937 schaften ze een wagen op luchtbanden aan en dat was wat. "*Sa'n ien wie der net, it wie it aldernijste, in sensaesje en der koene njoggentich bus op.*" Die zelfde wagen rijdt nu nog. Douwe van der Wal is zuinig op z'n materiaal. Dat blijkt ook uit het feit, dat de trekker, die in 1950 werd aangeschaft, nog iedere dag in bedrijf is. En dat zal hij voorlopig ook blijven, want het oudje doet het nog best.

Recept voor drie potten heerlijke pruimenjam

RECEPT VOOR DRIE POTTEN HEERLIJKE PRUIMENJAM

Benodigdheden:

2 shungels

1 kg gestolen gele pruimen

750 gram geleisuiker

Ga op een mooie zomerse avond rustig in je tuin zitten te genieten van de laatste zonnestralen. Verwelkom je zoon en z'n vriend. De vraag of je ook pruimen lust, bevestig je. Het plastic zakje met pruimen neem je goedgegust in ontvangst. Vraag dan waar dit lekkers vandaan komt en krijg vanuit twee schijnheilige smoelwerken te horen dat de pruimen van een boom komen. In de veronderstelling dat dit een gulle gift van de bureu is neem vervolgens een klein geel gevalletje uit de zak en proeft. Kom tot de conclusie dat dit een echte pruim mag heten.

Overleg met de twee lieverdjes hoe je de pruimen zult gaan gebruiken en stel vervolgens voor om er jam van te gaan maken. Als je de goedkeuring hebt gekregen ga je aan de slag.

Je pakt een mesje, een pan en het biobakje. Vervolgens deel je de vruchten doormidden, ontdoe je ze van hun pit en ontvel je de partjes. Pitjes en velletjes in het biobakje en de rest in de pan. Krijg argwaan als de twee bengels vragen of je ook wijn van druiven kunt maken. Zet je voelsprietten uit als je hoort dat ze wel aan druiven kunnen komen bij Agatha. Je voelt de bui wel hangen, maar je vraagt de twee knapen zo tussen neus en lippen door waar de boom staat waar de zonnevruchtjes in je pannetje aan hebben gehangen. Je komt er zodoende achter dat deze boom op een plek staat waar anderen niets hebben te zoeken. Ook ontdek je alweer een nieuwe traditie in het dorp: Hofkesjongen.

Je kijkt in je pannetje met halve, onvelde en ontpitte pruimen, je houdt de telefoon goed in de gaten en je luistert of je al een politiewagen met loeiende sirene hoort aankomen. Als het stil blijft ga je goede raad proberen te halen. Deze is duur en trouwens in ons dorp zonder winkels niet te koop. Besef wel heel goed dat je niet met goed fatsoen meer kunt aankomen bij Jaap en Karin met een prutje velletjes, pitjes en vruchtvlees. Haal je schouders op, spreek de kinderen vemanend toe en griffel in je zelf.

Weeg de blote pruimen (750 gram) en doe er evenveel geleisuiker bij. Breng de massa al roerend aan de kook. Intussen maak je drie jampotjes schoon met gloeiend heet water en zet je ze op de kop uit te lekken op een schone theedoek. Ditzelfde doe je met de dekseltjes. De pruimen/suikerhussel goed vijf minuten laten doorkoken. Het mengsel overgieten in de jampotjes, deksel erop doen en de potjes vijf minuten op de kop zetten. Intussen zoek je in de lappermand naar een lapje stof. (Hoop dat de restantjes stof van je nieuwe overgordijnen niet worden herkend, maar de kleurtjes passen zo leuk bij de jam.) Je knipt hieruit drie circels die in doorsnee ongeveer zes centimeter groter zijn dan het deksel. Met een draadje wol span je de stof om de jampotdeksels. De verdeling van drie potjes jam is dan heel gemakkelijk: het vriendje krijgt er een mee naar huis voor zijn moeder, zelf zet je er een in de kelder, en de derde wordt door de daders voor de deur van Jaap en Karin gezet.

Afz. iemand in dit dorp

Kerstviering Rode Kruis afd. Wûnseradiel

AFDELING Wûnseradiel
KERSTVIERING RODE KRUIS.
afdeling Wûnseradiel.

beschermvrouwe h.k.h. prinses juliana

De afdeling Wûnseradiel van het Nederlandse Rode Kruis houdt op woensdag 18 december a.s. haar traditionele kerstviering dit jaar in de "Gekroonde Roskam" te Witmarsum.

Het vocale deel van het programma word verzorgd door het vrouwenkoor "Nocht en Fertier" uit Witmarsum olv. Marleen Kotte.

Het muzikale deel komt voor rekening van een muziekgroep, bestaande uit leden van de mv. "Hallelujah" uit Makkum, olv. Nienke Dijkstra.

Na de pauze het welhaast vanzelfsprekende Bingo-spel met leuke prijsjes.

Het Rode Kruis zorgt voor thee, koffie en diverse versnaperingen.

Deze viering is voornamelijk bedoeld voor degenen, die in deze donkere dagen voor kerstmis even hun isolement willen doorbreken.

De viering begint om kwart voor drie; het einde is om ongeveer vijf uur.

Voor vervoer kan worden gezorgd.

Als u wilt komen, laat dit vroegtijdig weten bij één van onze plaatselijke contactpersonen.

U ontvangt daarna uw bewijs van toegang gratis.

Het Rode Kruis
afd. Wûnseradiel

Uw contactpersoon is:
T. Breeuwsma-Cnossen, v. Panhuisweg 10-Tjerkwerd

Aginda

- * 18 desimber: Krystfiering Reade Krús ôfdieling Wûnseradiel yn Wytmarsum
- * 18 desimber: Krystfiering Frouljusferiening Tsjerkwert yn It Waltahûs
- * 21 desimber: Iepening fan It Waltahûs
- * 22 desimber: Koarsang yn 'e tsjerke
- * 24 desimber: Krystsangtsjinst
- * 25 desimber: Bernekrystfeest yn 'e tsjerke (it begjint om 19.00 oere)
- * 4 jannewaris: Nijjiersbal yn It Waltahûs mei om 21.00 oere de útrikking fan De Skieppesturt
- * 21 jannewaris: Sluten fan de kopij foar it nijste Skieppesturtsje
- * 24 jannewaris: Redaksjegearkomst by Speerstra (it begjint om 20.00 oere)

Een **SHOWBO** is

Iemand die een weigeraar
toch opnieuw aansteekt

Snypsnaren

*Jo kinne jo de tsiis fan de bôle ite litte, mar by Jan de Wolf yt de hûn
de tsiis fan 'e molktank...! In lytse fariaasje.*

*Nei ryp berie waard besletten dat Eensgezinheid nèt nei itkonkoers koe;
...net konkoers-ryp.*

*De skieppesturtsutelders moatte..., èk mei waard en wyn.
De lêste kear bedarre der sa'n 15% fan 'e skieppesturten troch in wyn-
pûster yn 'e drek. Alhoewol der yn E.H.B.U-boekjes neat oer sokke
ûngemakken stiet, ferliende E.H.B.U-ster Hinke B. earste help !*

*Lytse Harm-Bokke slút himsels op yn 'e auto. Foar him humor;
foar de omstanders panyk.*

*Marten .H. hat de foet yn't gips. Soe er mei syn "nije" brommer oer de kop
flein wêze ? Foar f 20,- kin je eins ek gjin rem ferwachtsje.*

Harkema makke yn syn strjitte syn auto lytser en syn beurs smeller.

*Roelof B. hat nei de ynbraak in searje fierstralers oanbringe litten.
De dieven kinne der wol op ta komme ! It lak kin wol ris djoerder wêze
as de brief. Of soe de hiel Singel der oan mei betelje ?
Se ha der ek allegear profyt fan úteinliks....*

*Elkenien tinkt op it stuit oan lampkes. Lamkes komme pas yn't foarjier.
Mar Yeb W. hat al twa sûnder p !*

*En Sinteklaas soe Gjettje en Stella frege ha in fiis ferske te sjongen ?
Hy sil wol in Frysk ferske bedoeld ha tink.*

*Deselde Sinteklaas (hoe bedoele jo..., der is dochs mar ien !!) spruts de
bern yn it Hollânsk ta, mei in 'licht' Frysk aksint.*

Agatha W. soe nei in besykje by buorlju troch de ynboukast wer nei bûten.
Dan skynt se dêr net sa faak te kommen....

In de Wolf en swimmen binne twa. (neffens H.)

Jaap v. L. is al skoften syn kaam kwyd. 'No ja..., dan mar nei de kapper !

In frjemde saak by de B-'s. Krije geheimsinnige bekeurings foar hurdriden.
Dochs it is harren auto net..., hoe kin soks no ??

Bertus W. syn pink reage yn Martsje har blommetún om. Eefkes de blomkes
bûten sette. Moat Martsje de blommen mar net bûten sette.

It trio Dijkstra (Jeh., J. en G.) draacht mei har muzikale oanlis it hiele Tsjerkerter
shantykoar !

Hektysk oerlis oer hêre alles klear te krijen foar de iepening fan 'it Waltahûs'.
Mar wêr wie Jeanet, DE foarsitster ?? ... 'Weekeindje Sporthuiscentrum', akku oplade
foar de 21 e !

Ha jo it snelheidsboerd al opljochtsjen sjoen ?? Dan riedenjo....te hurd !!

Mei âld en nij treedt ek dit jier wer op: THUNDERDOME (karbidbus-sjitters)
Hûnebesitters, it is dêrom oan te rieden rom fan te foaren in faliumynjeksje foar
jo hûn(-tsje) te regeljen by de pleatslike bistedokter.

4 jannewaris dit kear... ; NIJjiersbal yn NIJwaltahûs !!!
.....enne, wa krijt de skieppesturt ??

Kopy en snypsnaren foar 21 febrewaris 1997 !

Foto út it Frysk Deiblêd fan 24 desimber 1986 (knipselkolleksje Gerrit Mulder)